

Oponentský posudek rigorózní práce

Mgr. Vladimír Pohorecký: Novinář Václav Cháb (1895 – 1983)

Vcelku lze souhlasit s autorovým konstatováním v úvodu, že „Václav Cháb patří mezi neprávem zapomenuté osobnosti českých dějin 20. století“. Charakterizuje jeho osobnost jako novináře, spisovatele a překladatele. Hlavním cílem rigorózní práce zřejmě je (navazuje na předchozí práci diplomovou na stejné téma) zachytit nejdůležitější události profesního i soukromého života V. Chába.

K tomu, aby se mu podařilo naplnit stanovený úkol, využil jak archivní materiály, tak soudobou i historiografickou literaturu a noviny i Chábův deník a vše ještě doplnil rozhovory s jeho synem Janem. Práce je rozdělena kromě úvodu a závěru na devět kapitol, z nichž některé ještě členil na podkapitolky – Cháb jako novinář a jako spisovatel a překladatel. Právě v páté a šesté kapitole spatřuji jádro Pohoreckého rigorózní práce. Autor se snažil po „zarátování“ v širším kontextu daného historického vývoje zevrubně sledovat Chábovo novinářské úsilí především v legionářském tisku (Legionářský směr a Národní osvobození) až do počátku roku 1939, kdy bylo Národní osvobození úředně zastaveno. Možná měl autor také blíže v textu alespoň stručně charakterizovat Chábovy redakční spolupracovníky (K. Hřivna, Ant. Pešl, Karel Zmrhal), resp. odpovědné redaktory (Josef Dýma, Otto Fischer, Jeroným Holeček, Radim Foustka, Vladimír Třeštík a Bedřich Mühlstein). Je možné dokonce říci, že se v řadě ohledů autor pokusil o historii legionářského deníku Národní osvobození, se kterým byl V. Cháb úzce spojen a jeho působení v něm představovalo vrchol Chábovy novinářské kariéry. Ono tříleté intermezzo mezi léty 1945-1948 v obnoveném Národním osvobození představovalo pro Chába novináře už jenom epilog, uzavírající předchozí plodné období, na jehož konci se rýsovala nezaměstnanost od ledna 1949.

V následující kapitole rozebírá poměrně detailně Chábovy tvůrčí spisovatelské a překladatelské aktivity. Za jednu z nejdůležitějších Chábových knih oprávněně považuje V. Pohorecký publikaci Jak se dělají noviny z roku 1932, jejíž podtitul zní Samozřejmé pravdy a praktické rady. Všimá si i dalších jeho prací, zejména politické publicistiky zaměřené na rozbor hrozícího českého a slovenského fašismu (např. Jihočeský selský vůdce Radola, Andrej Hlinka – život a politika).

Přestože Chábova činnost ve Státním pedagogickém nakladatelství bezprostředně nesusívisí s jeho novinářskou prací, adekvátně doplňuje jeho celkový obraz. Z tohoto hlediska je i tato nerozsáhlá kapitola pravděpodobně přínosná a zachycuje méně známé peripetie Chábova života.

Závěrečné kapitoly věnoval Pohorecký jednak Chábovu vztahu ke svému dlouholetému šéfovi v Národním osvobození L. Sychravovi po jeho návratu z exilu do Československa v polovině padesátých let a jednak snahám legionářů obnovit organizační činnost koncem šedesátých let 20. století.

Protože zřejmě nemůže být žádná práce dokonalá, dovolil bych si sdělit autorovi některé ze svých konkrétních připomínek. Předpokládal bych, že autor v úvodu provede vnější i vnitřní kritiku použitých pramenů a nespokojí se jenom s jejich popisem. Také seznam použité literatury je neroztříděný (např. dobová publicistika, historiografická literatura apod.). Je možné říci, že měl být širší a v jistém ohledu působí dosti nevyváženě. Bylo by třeba, aby autor specifikoval příčiny zatčení redaktorů NO – Sychrava jako rukojmí v rámci Akce mříže (Aktion Gitter), Pešl zatčen za odbojovou činnost v PVVZ. Jisté nepřesnosti se objevují také při charakteristice funkce R. Heydricha a E. Moravce. Jestliže by chtěl V. Pohorecký zjistit více o Chábově ilegální činnosti v letech nacistické okupace, měl by se porozhlédnout také po jiných pramenech (s. 43). Nová košická vláda přiletěla na letiště ve Kbelích a nikoli na Ruzyň (s. 45). Nejpravděpodobnější důvod návratu L. Sychravy z exilu bylo přání zemřít doma, protože o své nevléčitelné chorobě věděl již ve Velké Británii. Tyto připomínky nikterak nesnižují úroveň Pohoreckého práce, ale mohly by pomoci při případné publikaci částí nebo celé práce.

Závěr: Mgr. Vladimír Pohorecký předložil práci, která mnohostranně zobrazuje osobnost novináře, publicisty a překladatele Václava Chába a pozitivně posouvá poznání jeho aktivit, a proto doporučuji, aby byla přijata jako práce rigorózní.

V Praze dne 15. října 2010